

Projectresultaat

Almelo Sport Buiten

Impulsronde Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak (GLIA)

OVER HET PROJECT

Om ongeorganiseerd sporten en bewegen een extra impuls te geven, realiseerde de gemeente Almelo de afgelopen jaren beweegplekken in de openbare ruimte. Deze worden over het algemeen goed gebruikt, met uitzondering van de voorzieningen in kwetsbare wijken; deze liggen er vaak verlaten bij.

GGD Twente en Gemeente Almelo dienden de aanvraag voor het project Almelo Sport Buiten in om gedragsverandering en gezondheidsbevordering te stimuleren. Almelo Sport Buiten beoogt het fysiek, mentaal én sociaal welbevinden van inwoners in drie sociaaleconomisch kwetsbare wijken te bevorderen door te stimuleren dat inwoners op openbare sport -en beweegplekken gaan bewegen. Het resultaat van het project Almelo Sport Buiten in de drie wijken – Nieuwstraatkwartier, Binnenstad en De Riet – geeft inzicht in wat er nodig is om inwoners duurzaam in beweging te krijgen. In deze

sociaaleconomisch zwakke wijken vroeg dat veel van de inzet en flexibiliteit van de buurtsportwerker. Het is gelukt om individuen en kleine groepjes in beweging te krijgen met wandelen, jeu de boules, boksen en tuinieren.

Opvallende bevindingen:

- De deelnemers wilden wel bewegen, maar absoluut niet op de toestellen. De buurtsportwerker sloot aan bij de wens van de deelnemers.
- De meeste deelnemers hadden (forse) problemen op meerdere leefgebieden.
- Een aantal deelnemers meldde zich vervolgens aan bij een reguliere sport(school), al dan niet met een voucher van Almelo Doet Mee (de professional wees de weg naar deze minimavoorziening voor sportdeelname).

Deelnemers zeiden dat ze zich fitter voelden doordat ze bewogen. Bij een aantal deelnemers fungeerde het boksen als

uitlaatklep. Er ontstonden diepgaande gesprekken, soms gevolgd door een doorverwijzing.

GELEERD VAN PRAKTIJKVOOREELD

Wij maakten gebruik van lessen uit de volgende voorbeelden:

- Het project 'Samen in beweging met kwetsbare inwoners' in de gemeenten Kampen, Hardenberg, Oost Gelre, Steenwijkerland, Winterswijk en Zwartewaterland.
- De door Pharos ontwikkelde methode 'Bouwstenen Verkennen, Contact leggen, Betrekken en Aansluiten', die is ontwikkeld voor het werken met mensen in een kwetsbare situatie.
- Positieve gezondheid bevorderen door een integrale aanpak gericht op het terugdringen van gezondheidsverschillen (GALA).
- Inzet van de ABCD (asset based community development)-aanpak die aansluit bij wat er leeft en bij vertrouwde gezichten (professionals of al actieve inwoners) in de wijken. We borduurden hiermee voort op onze ervaringen in de domeinoverstijgende wijkaanpak van de wijk Nieuwstraatkwartier. Daar zagen we door de inzet van actieve bewoners een dynamiek ontstaan die met de inzet van alleen beroepskrachten niet te realiseren is. Juist door deze actieve inwoners bereikten we buurtbewoners die anders niet actief zouden zijn geworden.
- Ervaringen in de wijk Schelfhorst, waar een praktijk voor fysiotherapie verbonden is aan de openbare beweegplek. Op gezette tijden geeft de praktijk instructies waaraan patiënten en anderen deelnemen.

Nieuwe inzichten:

- Verbinding maken met en tussen mensen in deze wijken – waar de leefbaarheid flink onder druk staat en veel maatschappelijke vraagstukken spelen – vraagt inzet van een vertrouwd gezicht. Alle deelnemers hadden problemen op meerdere leefgebieden en waren weinig veerkrachtig. De behoefte aan een veilige

basis en bestaanszekerheid is zichtbaar. De deelnemers zagen het belang van sporten als uitlaatklep voor het dagelijks functioneren (bijvoorbeeld in de omgang met hun kinderen).

- Elke buurtje en elke inwoner is anders. Wat voor de ene deelnemer (of de ene plek) wel werkt, werkt voor de andere helemaal niet. Waarom het gebruik van openbare beweegplekken achterblijft, vraagt nader onderzoek. Inwoners geven verschillende redenen waarom ze de toestellen van de openbare beweegplek niet willen gebruiken. De één noemt de beweegplek 'te open' (dus te zichtbaar), de volgende 'te afgesloten' (dus te sociaal onveilig). Wat is er nodig om deze inwoners in beweging te krijgen? Of is dat niet maakbaar?
- De bereikte deelnemers waren nog niet actief bij andere vormen van sport of buurtwerk. Zij kwamen trouw naar de sportactiviteit. Onderzoeksvraag: kan bewegen in deze vorm een nieuwe voorliggende voorziening voor dagbesteding worden? Het gaat daarbij om een laagdrempelige algemene voorziening dicht bij huis die voorziet in behoeften van zinvolle daginvulling, blijven deelnemen aan de maatschappij en voorkomen van vereenzaming. Is het mogelijk een aanbod 'sport en bewegen' te ontwikkelen als variant op een maatwerkvoorziening indicatie OMD1 (ondersteuning maatschappelijke deelname 1)?

PROCES

Inwoners in de drie wijken kampen met negatieve sociale en fysieke omgevingsfactoren. Gezond zijn en gezond blijven is een combinatie van persoonlijke kenmerken, sociale context en de leefomgeving. Dat vraagt een specifieke aanpak en daarom hebben we het project Almelo Sport Buiten opgezet door integrale samenwerking binnen de gemeente Almelo (beleidsterreinen gezondheid, preventieve gezondheid, welzijnswerk, wijkaanpak, sport, openbare ruimte). GGD Twente betrokken we als kennispartner rondom gezondheid en preventie. In de drie wijken werkten we samen met buurtbewoners, de vrijwilligers

van het buurtwerk en de professionals in de wijk (welzijnswerkers, maatschappelijke organisaties, praktijkondersteuners van huisartsen, fysiotherapeuten en sportscholen).

Door de korte projectperiode wilden we snel kunnen starten. We stelden het profiel voor een 'outreachinge' buurtsportwerker op voor 'sport als middel om cohesie in de wijk te bevorderen'. In dit project zit de crux in het leggen van contacten met inwoners die niet sporten. Het outreachende buurtwerk is geen taak die het Sportbedrijf uitvoert. Dit profiel wijkt af van het gebruikelijke profiel 'sport als doel'. Het vinden van een geschikte professional was niet eenvoudig.

Na de vertraging door de voorgeschreven inkooproute (door gewijzigde regels voor inhuur van zzp'ers) kon de professional in december een snelle start maken. Dat hij al veel inwoners en professionals in de drie wijken kende, was daarbij een pré.

3 TIPS VOOR ANDERE GEMEENTEN EN GGD'EN

1. Leg als eerst contact met het netwerk en de bewoners in de wijk. Ga vervolgens naast de deelnemer staan. Bied een luisterend oor. Oordeel niet. Sluit aan bij de leefwereld van de inwoner en ga vandaaruit aan de slag.
2. Wees flexibel, sluit aan bij de vraag van de deelnemer. Bij de voorbereiding van de beweegplekken werden inwoners betrokken. Zij konden meedenken over het ontwerp zodat de beweegplek aan zou sluiten bij de wensen van de buurt.

Na realisatie bleek dat de plekken desondanks niet werden gebruikt. Tijdens Almelo Sport Buiten vroegen we naar het waarom. Als redenen werden genoemd dat de beweegplek te verscholen ligt (sociaal onveilig) of juist te zichtbaar (iedereen kan mij zien). Het waarom werd niet duidelijk. De aanname dat veel inwoners van deze wijken niet uit zichzelf gaan bewegen, werd hiermee bevestigd. Met de inzet van de professional kwamen inwoners wel in beweging, maar niet op de toestellen van de openbare beweegplek. Door de flexibele opstelling van de professional lukte het om de inwoners in beweging te krijgen.

3. Door groepjes te vormen (zoals een appgroep) stimuleerde de professional deelnemers om mee te doen. In deze wijken kampen veel inwoners met problemen op meerdere leefgebieden; ze zijn aan het overleven. In hun hoofd is daarom minder ruimte om initiatieven te nemen. Activering, werving en betrokken houden van deelnemers aan sport -en beweegactiviteiten is arbeidsintensief, vraagt specifieke aandacht en veel flexibiliteit van de professional.

KENNISDELING

De resultaten van Almelo Sport Buiten hebben we gedeeld met de GGD; binnen de gemeentelijke organisatie met de adviseurs van het sociaal domein (gezondheid, preventieve gezondheid, welzijnswerk, wijkaanpak, sport en fysiek domein (openbare ruimte); en met welzijnsorganisatie Avedan.

Project 11010042410033 is 1 van de [30 impulsprojecten](#) uit ons programma [Gezonde Leefomgeving Integrale Aanpak](#) (GLIA).

Met deze impuls hebben zij praktische verbeteringen doorgevoerd voor een gezonde(re) leefomgeving.

WWW.ZONMW.NL

MET KENNIS WERKEN AAN EEN GOEDE GEZONDHEID VOOR IEDEREEN

Ontdek nog meer resultaten op
www.zonmw.nl/glia

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
info@zonmw.nl